

BARCELONA

DONES REFERENTS

DE LA GENEALOGIA FEMINISTA
DE BARCELONA

BARCELONA

Aquest document és una primera aproximació a les moltes dones referents en la defensa dels Drets Sexuals i Reproductius a la vegueria de Barcelona. El llistat està dividit en diversos grups temàtics i som conscients que hi ha moltes més dones que han contribuït al llarg dels anys. Algunes, amb llargues i diverses trajectòries, han format part de més d'un però, per evitar repeticions, cada dona apareix en un sol grup. Aquesta és una història compartida, i aquí recollim una petita mostra de les que hem tingut el privilegi de conèixer durant aquest procés.

ALGUNES DE LES DONES PARTICIPANTS DELS GRUPS D'AUTOCONSCIÈNCIA FEMINISTA A BARCELONA

Anni Drets, Margarita Obiols, Magda Oranich, Assumpció Sallés, Nuria Casals, Núria Gispert, Elvira Altés, Laura Tremosa, Maria Jose Ragué, Mireia Bofill, Anna Chamedrano, Victòria Combalia, Anna Diaz, Luz Elena, Mary Nash, Magda Navarro, Elvira Siuranes, Núria Pompeia, Pilar Aymerich, Maruja Torres, Montserrat Roig i Anna Sallés, entre moltes altres.

ALGUNES DE LES DONES PARTICIPANTS A LES PRIMERES JORNADES CATALANES DE LA DONA (1976)

Anna González, Asun Amilíbia -metgessa que va fer moltes xerrades sobre sexualitat-, Marina Bru, Marta Corcoll, Mercè Olivares, Olga Viñuales, Trinidad Sánchez, Anna M. Vela, Rosa Griso i Mercè Otero, entre moltes altres.

Secretariat

Anna Balletbó, Montserrat Minobis, Anna Mercadé, Maria Dolors Calvet i Maria Aulélia Capmany

Ponència Sexualitat

Les dones que pertanyien a l'Associació de Dones Universitàries i Leonor Taboada -membre del Col·lectiu Pelvis de Mallorca-.

Participants

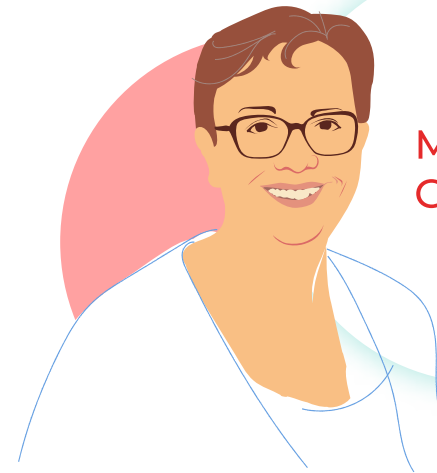
Vocalia de dones dels diversos barris de la vegueria de Barcelona- aprox. 19 vocalies-, Associacions Veïnals i Sindicals de la vegueria de Barcelona, dones professionals de diverses professions -periodistes, fotògrafes, il·lustradores, personal sanitari, etc.-, estudiants, entre d'altres.

GRUP DAIA

(Dones per l'Autoconeixement i l'Anticoncepció)

Algunes de les dones que van formar part del grup

María José Aubet, Madem Castillo, Maria Getino, M. Teresa Icar, Mariló Joya, Àngels Martínez, Isabel Martínez, Toni Martínez, Beatriz Miguel, Rosa Millán, Ana de Neier (auxiliar clínica), Marta Palau (metgessa), Maria Pia Gómez, Anna Rodet, Magda Sellés i Isabel Villena, entre moltes altres.

MARCELA
GÜELL

ALTRES DONES REFERENTS VINCULADES A LA DEFENSA DELS DSIR

MONTSE
BENITO

Montse Cervera, Montse Benito, Mercè Moroño, Hildegard Mausbach, Mª Luisa Garcia, Raquel Novo, Elena Longares, Carme Ollé i Bea Cantero, entre moltes altres.

PRIMERS CENTRES DE PLANNING

1. El Centre de Planificació Familiar del Prat de Llobregat

Carmina Balaguer, Maruja Pelegrín, Elena Planas, Eulàlia Forns i Maribel Nuñez, entre moltes altres.

Suport i col·laboració

Vocalia de Dones i les associacions de veïns de Llevant del barri de la Marina, assessorament de les dones del grup DAIA i suport de Pilar Macià (del Moviment de Dones del Baix Llobregat) i M. Dolors Calvet (del PSUC).

Equip del Servei d'Informació sobre la Sexualitat i l'Anti-concepció (SISA)

Carmen Rosanes, Montse Jiménez -auxiliar clínica-, Montserrat Rovira – infermera- i Pilar Aramburu -Psicòloga-, entre moltes altres.

2. “L’embrió” del que serà Torre Llobeta

Ana Barbero, Angels Juvé, Montse Carbonell, Patri Herrero, Cati Herrero, Pilar Escalante, Bea Cutrillero, Chelo García i Marisa Ortigosa (metgessa).

3. El CPF Municipal Torre Llobeta

Algunes de les dones que van formar part de la Comissió: Glòria Arbonés (coordinadora de barris de Camp de l'Arpa), Consuelo García (coordinadora de barris del Carmel), Teresa Echevarria (coordinadora de barris del casc antic), Conxita Juarista (coordinadora dels barris de Cornellà), Dolores Lamela (coordinadora dels barris de l'esquerra de l'eixample), Josefa Rafael (coordinadora dels barris de Guinardó), Lourdes Ponce (coordinadora dels barris de la Prosperitat), Rosa M Vidal (coordinadora dels barris de la Sagrada Família), Neus Juncosa (membre del grup DAIA), Marcel·la Güell (membre del grup DAIA), Remei Margar, Assumpció Villatoro i Milagros Castelló (membres de l'Associació Catalana de Planificació Familiar), Amparo Porcel, Rosa Romeu i Inmaculada Noguera (membres del Grup d'Investigació i Treball Social) i Marina Curiá (Delegació de Sanitat de l'Ajuntament de Barcelona), entre d'altres.

MARUJA
PELEGRÍN
CARMINA
BALAGUER

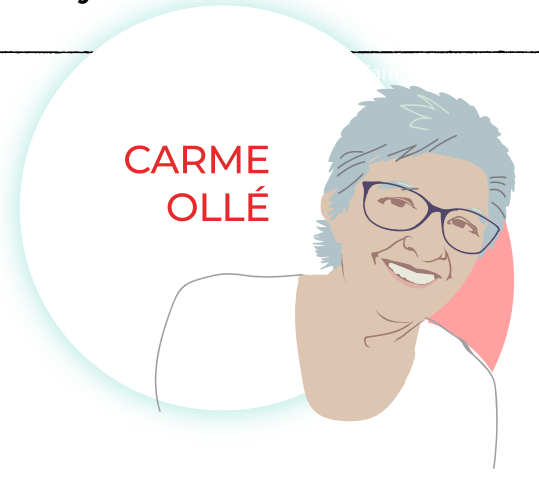

ALGUNES DONES DE L'ASSOCIACIÓ DE PLANIFICACIÓ FAMILIAR DE CATALUNYA I BALEARS

Dones vinculades a la Junta de l'Associació Drets Sexuals i Reproductius en aquests anys

Maria Socorro Ferrero Barrio
Isabel Iserte Hernández
Carlota Lara Atienza
Mª Rosa Pous Bruguera
Cristina Celma Rodríguez
Montse Domínguez Bienvenido
Catalina Calero
Anna Morero Beltrán
Belén Varela Fernández
Maria Honrubia Pérez
Anna Maria Gutiérrez Silva
Belén Varela
Amparo Pino
Sílvia Aldavert
Bayla Ostrach
Mercè Gascó Cano
Mª Teresa Vallejo Fernández
Glòria Poal Marcet
Elisa Novell Parlade
Margarita Sentís Horter

Francisca Molero Rodríguez
Mª Àngels Avecilla Palau
Mª Rosa Pous Bruguera
Montserrat Leris Baqué
Montserrat de Sebastián
Josefa Fabregat Solano
Mª Carme Friya Zurita
Noemí Barria
Immaculada Clarà Vila (*presidenta de la junta actual*)
Eva Vela Martínez (*vicepresidenta*)
Alexia Castaño Dekonich
Gemma Altell Albagés
Maria Ferrero Barrio
Marina Gallés Clarà
Georgina Picas Bernadell
Àfrica Martí
Mercè Juan
Mari Pau Oliver
Carmen Duchamp

Rosa Poch
Cati Calero
Isabel Ferran Sanahuja
Rosa Ros Rahola
Elisabeth Ruiz Andorra
Basi Calle Riobobos
Berna Villareal Castaño
Roser Nebot Navarro
Elena Julià Sanchez
Encarna Albella Salvadó
Carmen Palma Moreno
Laia Herrera Pujol
Elisa Grau Biosca

ALGUNES DE LES DONES PARTICIPANTS EN LES PONÈNCIES DE LES JORNADES ESTATALS

M^o José Ragué, Pilar Altarriba, M^o Encarna Sanahuja, Lidia Falcón, Montserrat Calvo, Nohemí M. Barja, M. Carme Freixa, Magda Saurama, Carme Català, Coordinadora Vocalies de Barris, H. Roig, Tania Fraylich, Grup de Dones F. de Cerdanyola, Associació de Dones de Sant Feliu de Llobregat, Grup de Dones de Sta. Perpètua de Mogoda, entre moltes altres.

---

1 Servei que anteriorment havia estat anomenat: Centre d'Informació i Urgències per a Dones (CIUD).

ALGUNES DE LES DONES PARTICIPANTS EN LA PRIMERA CASA D'ACOLLIDA A BARCELONA

Carmen Menchón i Anna Giménez – Coordinadores del Grup Alba que van ser les responsables de la primera casa d'acollida a Barcelona.

A Barcelona, des de l'any 1982, s'havia creat l'Equip d'Atenció a la Dona (EAD)¹, en col·laboració amb l'Ajuntament de Barcelona. Aquest equip era multidisciplinari -advocades, psicòlogues, treballadores socials- i atenia a les dones maltractades, avaluava les situacions i dirigia tot el procés d'entrada i sortida de la casa d'acollida. Les dues supervidores d'aquest equip multidisciplinari van ser: Victòria Sau i Maria Antònia Planxats.

També, les advocades feministes van treballar en aquest camí i van crear l'Associació de Dones Juristes de Barcelona l'any 1989 amb l'Angelina Hurios i Lourdes Argudo com a fundadores.

El moviment feminista organitzat va conquerir l'espai de Ca la Dona, on l'any 1987 es va albergar la Comissió contra les Agressions a les Dones de la Coordinadora Feminista de Catalunya, amb dones com Dolors Cruells, entre moltes altres, que van pressionar a les institucions per obrir recursos específics.

LES DUES GRANS ORGANITZACIONS FEMINISTES ARREL DE LES JORNADES CATALANES DE LA DONA 1976

- * La Coordinadora Feminista de Barcelona -Plataforma del feminisme català- compta amb més de 50 grups i associacions, entre ells: ANCHE, Col·lectiu Feminista, LAMAR, Dones Separades, Dones Treballadores, Dones Universitàries i membres de la Vocalia de la Dona dels diversos barris, com **Rosa Franquet**, **Xus Borrell** i **Isabel Sanahuja**, entre moltes d'altres.
- * L'Associació Catalana de la Dona creada per Anna Mercadé amb l'objectiu de ser una organització feminista del moviment d'alliberament de la dona sense interferència dels partits polítics.

Ambdues organitzacions van implicar-se significativament en el feminisme d'aquests anys i van liderar les principals manifestacions de la campanya del dret a l'avortament i del dret al propi cos.

MOVIMENT LGTBI

FAGC

Poca representativitat de les dones lesbianes, per aquest motiu, les poques dones que pertanyien al grup formen el Col·lectiu de Lesbianes de Barcelona.

GLAG

Grup de Lluita per l'Alliberament per la Dona (1978). Algunes de les dones que van pertànyer van ser: **Mercè Fornells** i **Empar Pineda**

Coordinadora de Col·lectius d'Alliberament Gai (CCAG)

Colectivo de Travestis i Transexuales (CTT).

ASSOCIACIONS QUE LLUITEN CONTRA L'ESTIGMA ASSOCIAT AL VIH-SIDA

Coordinadora Gai-Lesbiana de Catalunya, Gais per la Salut, Stop Sida, Gais positius i Sidastudi, entre moltes altres d'altres.

L'any 1983 s'emet per primera vegada a l'estat un programa gai a la ràdio. Es deia "La hora gay" que es va emetre a la ràdio de Gramenet.

Comitè 1er de desembre-Plataforma Unitària d'ONG Sida de Catalunya

Ho conformen 19 entitats de Catalunya, les de la vegueria de Barcelona són:

- * ABD Associació Benestar i Desenvolupament
- * Actuavallès
- * AECS Associació d'Estudiants de Ciències de la Salut
- * Fundació Àmbit Prevenció
- * ARA Associació de Serveis i Formació Socioeducativa
- * Creación Positiva
- * ETIS Associació Equip de Treball sobre Immigració i Salut
- * FAS Fundació Autònoma Solidària
- * FSiC Fundació Salut i Comunitat
- * Gais Positius
- * GTT Grupo de Trabajo sobre Tratamientos del VIH

comitè ID

- * JIS Joves per la Igualtat i la Solidaritat
- * Metges Del Món
- * Associació Drets Sexuals i Reproductius
- * Sant Boi en Positiu Trans VIH
- * Sida Studi
- * Asociación Stop Sida.

XARXA DE DONES PER LA SALUT (1997)

- * ACHIA DONA
- * APPFC (Associació de Professionals de Planificació Familiar de Catalunya)
- * Dona i Salut- Comissió pel dret a l'avortament
- * Departament de la Dona de FSP-UGT
- * Grup Àgata
- * Programa Dona Salut i Qualitat de vida als CAPS
- * Salut i Família
- * Secretaria de la Dona de FS-CCOO
- * TAMAIA

MONTSE CERVERA

Algunes de les dones que formen part en els seus inicis són Montse Cervera Rodón, Montse Pineda Lorenzo, Carme Catalán Piñol, Dolores Rodríguez Martín, Chus Peñaranda, Margarita López Carrillo, Lucie Foissin, Graciela Traba, Montse Rovira i Eulàlia Torres, entre moltes d'altres.

ASSOCIACIONS, ENTITATS I GRUPS DE DONES QUE FORMEN PART DE LA CAMPANYA PEL DRET A L'AVORTAMENT LLIURE I GRATUÏT

XARXA FEMINISTA DE CATALUNYA (1996)

Aplega unes 300 dones i uns 60 grups de manera descentralitzada i amb ganes de reflexionar i fer ponts amb les noves generacions i amb els nous feminismes.

Algunes de les entitats que hi formen part són:

Grup de dones de diversos districtes, Vocalies de dones de diversos barris de Barcelona, Coordinadora de Grup de Dones de Santa Coloma, Dona i Salut- Comissió pel dret a l'avortament, Ca la Dona, Grup de Lesbianes Feministes de Barcelona, El Safareig de Cerdanyola, Federació de Dones del Baix Llobregat, l'Associació Catalana de la Dona, entre moltes d'altres.

Va ser una de les campanyes més significatives i amb més força del col·lectiu feminista per reivindicar el dret a l'avortament lliure i gratuït. Aquesta campanya va comptar amb nombroses associacions i agents claus en la defensa dels DSiR a la vegueria de Barcelona. Algunes d'elles:

Associació Ca la Dona; Associació de Dones Ecofeministes; Associació de Dones Immigrades YEMANJÀ (membre de la Xarxa de les Dones Immigrades a Catalunya); Associació de Dones Juristes; Associació de Dones "L'Aurora" de Lloret de Mar; Associació de Dones Montserrat Roig; Associació de Dones Periodistes de Catalunya; Associació Dones i Progrés -Olesa de Montserrat; Atena Dones de Sant Cugat; Casal de la Dona de Sant Feliu de Llobregat; Casal de la Dona de Terrassa; Centre de Cultura de Dones Francesca Bonnemaïson; Comissió de Dones Advocades del Col·legi de Barcelona; Comissió 8 de març -Barcelona; Coordinadora de Dones del Vallès; Dona, Salut i Qualitat de Vida del CAPS; Dones de Badalona; Dones d'Enllaç -Vocalia de Dones de l'Esquerra de l'Eixample; Dones en Xarxa.cat; Dones i Treballs; Dones x

Dones; Dones per la Igualtat-El Masnou; El Safareig; Federació de Dones per la Igualtat del Baix Llobregat; Genera; Grup de Dones Òvul de Rubí; Plataforma Unitària contra la Violència de Gènere; Plataforma de Dones de Blanes; Tamaia. Dones contra la violència; Tres voltes rebel -Badalona; Vocalia de Dones de l'AVV Vila de Gràcia; Xarxa de Dones Immigrades; Xarxa Feminista; Secretaria de la Dona de CCOO; Secretaria de la Dona de la CGT; Secretaria de la Dona de la Intersindical Alternativa de Catalunya (CATAC, USTEC-STEs, FTC...); Secretaria de la Dona de USTEC-STEs; Àrea de la Dona d'Esquerra Unida i Alternativa; Dones amb Iniciativa; Dones Rojes/Corrent Roig; Secretaria de la Dona del PSUC-viu; Secretaria Nacional de la Dona d'ERC. ;ACAI; ACSUR Las Segovias -Catalunya; Aleiteia (Drets Sexuals i Llibertat per vestir-se); A.P. Octubre Casal Independentista del Pobleno; Associació de Planificació Familiar de Catalunya i Balears (APFCiB); Asociación Nuevos Colectivos; ATC Libertad - Asociación de Transexuales e Intersexuales de Cataluña; Col·lectiu Gai de Barcelona; Colla de xaramiters i tabaleters de Novelda, Xaramita Cana; Cooperació; Creación Positiva; Ecogais; En Lluita; Entrepobles; Espais per la Igualtat; Federació d'Associacions de Veïns i Veïnes -FAVB; Fundació Maria Aurèlia Capmany; Guerrilla Travolaka, entre d'altres.

- * Guerrilla Travolaka va ser un col·lectiu capdavanter en promoure la proposta transfeminista com a nou paradigma teòric i d'articulació del moviment feminista
- * La primera manifestació per la despatologització trans* a Barcelona es celebra l'any 2007 sota el lema "Contra la disfòria de gènere"
- * El 2008 es celebren a Barcelona les jornades internacionals "Deslegitimando el Trastorno de Identidad de Género"
- * Arrel de la manifestació celebrada l'any 2009 sota el lema "Stop Patologització Trans-Objectiu 2012" neix la plataforma activista internacional STP (Stop Trans Pathologization)
- * 2010 es formen: TransBlock i l'Assemblea Transfeminista
- * De la plataforma STP sorgeix l'Assemblea Octubre Trans l'any 2011
- * A partir del 2015 neix trans* Generem!
- * Altres associacions i col·lectius de Barcelona que treballen en línies específiques són ACATHI (Associació Catalana per la Integració d'Homosexuals, Bisexuals i Transsexuals Immigrants), Joves Trans de Barcelona, Enfemme i Violeta (Sant Feliu de Llobregat).
- * A partir de l'any 2015 és quan neix la plataforma

Trans*forma la Salut formada per diversos col·lectius, associacions i persones individuals amb l'objectiu de reivindicar un nou model de salut per a les persones Trans* a Catalunya.

Algunes de les associacions integrants als seus inicis van ser:

ACATHI, AMPGIL, Associació Trans* Generem!, ATC llibertat, Activistes trans* independents, Chrysallis Catalunya, Enfemme, LGTB Terrassa, TransVaginarías i Violeta, entre d'altres. Actualment, a part de les esmentades, també hi són: Cal Enredus, Fúria Trans Autònoma Maresme, Entenem Santa Coloma LGTBI, H20, Colors Sitges Link, Gènere lliure, Contramirada, Acció trans, Tornem-hi, Lobby trans*, Kasa trans*, entre moltes altres.

SERVEI TRÀNSIT*

M. Rosa Almirall (ginecòloga i impulsora del servei), Eva Vela (impulsora del servei), entitats transfeministes (impulsors del servei), Eva Vázquez Segura (comadrona), Mireia Brull Martínez (treballadora social), Soraya Vega Sandín (psicòloga), Diana Zapata Hincapié (psicòloga), Laura Sánchez Roig (metgessa - servei trànsit* a Badalona) i Andrea Castro (treballadora social - servei trànsit* a Badalona), entre moltes altres.

ASSOCIACIONS DE BASE QUE PARTICIPEN A LA DENÚNCIA DEL COVID-19 RESPECTE ALS DSIR

Health Work Committees (HWC), Organització Mundial de la Salut (OMS), Centre d'Anàlisi i Programes Sanitaris (CAPS), Creación Positiva, Consell Nacional de Dones de Catalunya (CNDC), Associació de Drets Sexuals i Reproductius, Women's Major Group, Comissió de Violència Intrafamiliar i de Gènere de l'Hospital Clínic de Barcelona, Associació d'Assistència a Dones Agredides Sexualment (AADAS), Grup de Violència de Gènere de la Societat Catalana de Medicina Familiar i Comunitària (CAMFiC), Ràdio Nikosia, Associació Dones No Estàndards, Metzineres, Fundació Aroa, Grup de treball sobre Envel·liment Actiu de les Nacions Unides, Observatori del Deute en la Globalització, Acció Ecofeminista, Mujeres Pa'lante, Sindihogar/Sindillar, La Capçalera Bcn, Plataforma Unitària Contra les Violències de Gènere, Dones Juristes i Fundació Coop57, entre moltes altres.

ELABORAT PER L'ASSOCIACIÓ DE DRETS SEXUALS I REPRODUCTIUS EN EL MARC DEL PROJECTE
GENEALOGIA FEMINISTA DELS DRETS SEXUALS I REPRODUCTIUS.

Recerca i elaboració **Laia Moreno Fernández** / Gràfica i il·lustracions **Mercè M. Tarrés** / Coordinació **Sílvia Aldavert**

L'Associació

✉ contacte@lassociacio.org

☎ 933 055 322

🌐 <https://lassociacio.org/>

📱 @lassociacio   📺 @lassociaciotsr

AMB EL SUPORT DE

